

AMIGOS DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curacao, Bonaire
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,30, voor elken regel meer fl. 0,075.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.
De Agentuur:
JAN ELLIS, Curacao, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.
UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK
Telssedre, 39 Rue Paradis Poissonnière, Parijs.

E Coeraat aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.
Pa lugarnen foi Curacao, Bonaire i Aru-
ba fl. 10.— pa aña.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl. 0,50, cada
regel mas fl. 0,075.

De Verzoeningsquaestie.

De *Nazione*, een anti-clericaal blad, dat te Florence verschijnt bevat onder dezen titel eenen brief van Fazzari, dien het met de volgende beschouwingen bij zijne lezers inleidt:

Wij hebben de meening nooit betwist, dat Italië door eene goede verstandhouding met den Paus eene groote macht zou kunnen verkrijgen, zelfs hebben wij de vrees te kennen gegeven, dat deze macht zoo groot zou kunnen schijnen, dat zij voor de vreemde gouvernementen eene reden tot bezorgdheid werd; terwijl wij terzelfder tijd den levendigen wensch uitten om de moeilijkheden en hinderpalen tegen deze goede verstandhouding uit den weg geruimd te zien. Maar wij hebben altijd gemeend en wij meenen nog, dat het zeer moeilijk zal gaan om, buiten de grenzen in de Waarborgenwet vastgesteld, een middel te vinden [en de tijd alleen zal dit wellicht aanwijzen] dat aan het Opperhoofd der Kerk als Souverein eene grotere vrijheid van handelen zou verleen zonder inbreuk te maken op de nationale eenheid, het gezag van den Staat en de gewetensvrijheid der burgers.

Wij ontkennen evenmin, dat het grootste gedeelte der Italianen vurig verlangen naar het ophouden van den strijd tusschen Kerk en Staat: dezen om de angstvalligheden van hun verontrust geweten in overeenstemming te brengen met het ideaal van het eene Vaderland; anderen omdat zij medegevoerd worden door den tijdgeest, die beurtelings afbreukt en opbouwt, of door Vaderlandsliefde gedreven, die hun een Italië voorstelt, groot en machtig door de goede verstandhouding tusschen volk, vorst en Paus. Maar streven allen ook langs verschillende wegen naar hetzelfde doel, het staat vast, indien de nationale eenheid of de vrijheid, onder welken vorm zij zich ook moge openbaren, gevaar liepen geschonden te worden, dan zou de grootste uiteenloopendheid er het onmiddellijk gevolg van zijn.

FEUILLETON.

MISION CATOLICANAN NA AFRICA.

CARTA di Monsenior LAVINHAC, Obispo di Pacando, Vicario Apostólico di Nyanza, na Sociedad di propagacion di Fé.

(Fin).

Desesperar di mira nan unica speranza bula, e mucha balentenan a bisa e bordugoe:

„Pakiko bo no ta mata nos? Nos ta Cristian, mes cos koe esnan koe boso a kaba di mata; nos no a nenga nos religion; lo nos no nengé nunca! No tin necesidad di warda nos te despues.”

Mkadjanga tabata surdoo pa nan pidimentoe. Podisé Dios no tabata kier, pa circunstancianan di fin valeroso dje trinta-i-un pagenan di Mouanga keda scindir, i pesai el a inspira e bordugoe bieuw pa é spar e tres muchanan koe tabata testigo di nan morto glorioso. Nan a hiba nan atrobe na prizon.

Algun dia despues Mkadjanga a

De lezer versta ons wel: wij nemen deze bespreking alleen over, ten einde te laten uitkomen, hoe algemeen en populair het denkbeeld der verzoening in Italië is, zonder daarom de inzichten van het blad te deelen. Merkwaardig is overigens de verklaring van dit anti-clericaal orgaan, dat het de deelneming van de Katholieken aan de politieke verkiezingen die Fazzari in zijnen brief aanraadt, een onvoldoend middel vindt, om den vrede tot stand te brengen.

Maar niemand (vervolgt het Florentijnsche blad) doet ons eene oplossing van dit ernstige vraagstuk aan de hand. De herroeping van het voorschrift, volgens hetwelk de Katholieken noch kiezen, noch zich verkiesbaar stellen, kan de oplossing misschien voorbereiden, maar de oplossing is het niet; en wij zeggen: „misschien” want zoolang men het middel, tot vereffening der moeilijkheden en de oplossing van het vraagstuk, nog niet kent, zoolang kan deze herroeping het begin zijn veel eer van een strijd tot het uiterste dan van eene vriendschappelijke verzoening.

Hier laten wij den brief van Fazzari volgen onder hetzelfde voorbehoud, dat wij voor de beschouwingen van de *Nazione* hebben gemaakt.

Uit verschillende streken van Italië ontvang ik aanzoeken om de vereenigingen aan te moedigen, die de verzoening tusschen den Paus en de Monarchie voorstaan. Zelfs is mij een dergelijk voorstel gedaan, van uit Florence, in een merkwaardig artikel van de *Gazzetta d'Italia*, geschreven door den heer Carlo Sestini. Ik van mijnen kant heb in 't particulier aan sommige der vrienden, die mij geschreven hebben, den weg aangewezen, die, in de praktijk, mij de

eenige toeschijnt, welke tot het doel zal geleiden. En daar wij niet in het duister maar bij volle daglicht wenschen te handelen in alles, wat het onderworpen vredeplan betreft, zoo aarzel ik dan ook niet, mijne meening in het openbaar uit te spreken.

Ik geloof dan, dat men zeer gemakkelijk tot den verlangden vrede tusschen Kerk en Staat zoude geraken, indien Z. H. Leo XIII aan de geestelijke overheden last gaf bij de toekomstige algemeene politieke verkiezingen kandidaten te steunen, die openlijk de verzoening wenschen tusschen Kerk en Staat. De, tot nog toe, door het formulier „geen gekozenen en geen kiezers” aangeraden onthouding, heeft gedurende de laatste 17 jaren de onbekwaamheid der democratische partij tot het verrichten van iets groots voor vorst en vaderland volkomen bewezen; daarenboven heeft zij ten gevolge gehad, dat het verlangen met meer nadruk werd uitgesproken, dat de regeering de wettige uitdrukking van het werkelijke land mochte worden.

En dienaangaande zal koning Humbert, hoezeer hij het wensche, nooit een besluit nemen, tenzij het hem door de openbare meening duidelijk worde aangewezen; want sedert eenigen tijd is het in ons land niet langer de staatsman, die den grooten hoop verplicht zijne inzichten te volgen, maar het is de veranderlijke wil der menigte, overeenkomstig welken hij zich dient te gedragen.

Het is noodzakelijk dat de Paus-Koning, zijne politiek van toenadering en welwillendheid tegenover het eene Italië voortzettende, zijne bevelen geve voor de toekomstige verkiezingen. Ik ben er zeker van, dat wij, als dit gebeurt, eene groote meerderheid in de Kamer zullen verkrijgen, die de verzoening tusschen Kerk en Staat wil, en dit zoude de dageraad zijn eener nieuwe grootheid voor het land en voor de monarchie, die, op deze wijze, in de raadskabinetten van de eerste mogendheden van dit werelddeel met eerbied zou ontvangen worden. Het is dus tijd eens ernstig aan de toekomst te gaan denken van ons land, dat reeds zoveel offers van bloed en geld gebracht heeft en nog brengt. En de-

wijl koning Humbert, ter oorzake van de politieke richting zijner raadslieden, de politiek, die het best aan de belangen en de vurige wenschen van geheel Italië beantwoordt, niet kan aanwijzen, zoo staat het aan den Paus-Souverein er het initiatief toe te nemen en den Katholieken te vergunnen ter stembus te gaan, elkan- der bezielend door Zijn gezaghebbend en geëerbiedigd woord.

Het land en de monarchie zouden er Hem allerdankbaarst voor zijn; want, eenmaal vastgesteld, dat de verzoening beteekent, dat geen enkelen meter van ons land niet tot Italië behoort (non sia Italia), kan men zeker zijn, dat Italië's kracht en grootheid er veel bij zouden winnen.

En als dit het glorieus doel is dezer eensgezindheid, dan is de aanvaarding van het middel, dat ons tot dit doel zal leiden, zeker in alle opzichten Leo XIII waardig, wiens hooge wijsheid en groote vaderlandsliefde algemeen bekend zijn.

Na den *Osservatore Romano*, bevat ook de *Moniteur de Rome* weder een merkwaardige beschouwing over de Romeinsche Quaestie of de verhouding tusschen het Pauschap en Italië. Ook de *Moniteur* klaagt er over dat sommige Italiaansche bladen den zin der jongste Allocutie verwringen en zich verbeelden, dat de verzoening zou moeten gebaseerd zijn op een onmogelijke onderwerping aan het *statu quo*. Ook zelfs wanneer men vooraf de Waarborgenwet wil wijzigen, zooals sommigen in overweging geven, zou de Paus daarbij niet minder afhankelijk blijven van toevallige politieke stroomingen; terwijl hij daarentegen in Zijn Allocutie duidelijk heeft verklaard, „van niemand afhankelijk” te willen zijn.—Daar zijn er, zegt de *Moniteur*, die het veranderen der Waarborgenwet in een „internationaal protectoraat” aanprijzen, zoodanig dat de Paus niet langer onder de „bescherming”

„Ta Mouroumba esai? Ta é a tuma religion na e edad-ai?”

„Si ta mi,” Mathias a respondé,

„Pakiko bo ta resa?” ministro a puntré.

„Pasobra mi kier resa,” Mathias a responde.

„Bo a manda toer bo mohénan bai; ta bo mes ta hasi bo cuminda?” Katikiro a puntré bofonando.

„Ta pa mi flacura o pa mi religion boso nan a trese mi dilanti huez?” Mathias tambe a puntra. Ministro, dirigiendo é na bordugonan a bisa: „Kohé i maté.”

„Ta é koe mi ta desea,” Mathias a responde.

„Bordugonan,” Katikiro koe a sintié ofendir pa tantoe constancia a grita, „bosonan kap su manoe i su pianan i despues ranca repi largoe di carni for di su lomba; rooste nan bau di su bista; i sonriendo el a bisa acerca: „Dios lo scapé.”

Mathias, koe a sintié ofendir te den profundo di su corason, mirando com Dios tabata insultar, a responde com orguljo: „Si, Dios lo scapa mi; ma lo bo no mira di ki manera lo E

hasié, pasobra lo E tuma mi ser racional cerca dje i solamente e mortal lo keda den bo manoe.”

Mkadjanga a keré obligar di sigi exactamente e orden bárbaro di Katikiro.

Pa hendenan koe ta bin mira no strobé, el a hiba e Cristian sin miedoe na seroe di Savaridja.

Nan ta bisa koe Mathias tabata sigi bordugonan, coe su manoenan marar i un cabuja na su garganta, coe paso liher i den su cara no tabatin sino alegría. Nan a hiba su amigoe Lucas Banabakinton, koe tabata batar mes dia koe n'é i koe tabata mes bon Cristian koe n'é, pa mata huntio coe n'é.

Na camina bordugonan a contra un homber koe nan a corda, mi no sa pa kiko, koe ta Cristian, nan a maré sin ningun motibo pa bai maté huntio coe Mathias i Lucas. Mathias a tuma parti p'é i el a bisa: „Mi conose esnan koe ta resa, largé bai, pasobra é no sa resa.” E bordugoe nan a lagé bai.

Ora nan a jega, Mkadjanga a kap manoe i pianan di Mathias afor, i el

van Italië, maar onder die van de gezamenlijke Mogendheden zou staan. Alsof daarmee iets gewonnen ware! Zou niet, op die wijs, zegt de *Moniteur*, de Paus even goed afhankelijk blijven? Zou hij niet de gevangene zijn van vele meesters tegelijk, of minstens van den sterkste, beurtelings van een Napoleon, van een Metternich, een Gortsjakof, enz?—En dan, zoo vervolgt het blad, ware zulk een toestand niet tevens vernederend voor Italië? Dat het denkbeeld eener internationale waarborging van andere Mogendheden uitga, is verklaarbaar; maar hoe Italianen zulks te berde kunnen brengen, dat kan de *Moniteur* niet vatten. Neen, zegt hij, als men redelijk en eerlijk wil zijn, moet men bekennen, dat er slechts één weg ter verzoening openstaat: de werkelijke, de materiele soevereiniteit van den H. Stoel.

En gesteld dat Italië die noodzakelijke, tastbare geestelijke onafhankelijkheid aan den Paus teruggeeft, behoeft daarom Italië's onschendbaarheid van grondgebied gevaar te loopen? Neen, geenszins; noch materieel, noch uit een politiek oogpunt. Immers, welk redelijk bezwaar kan er materieel in gelegen zijn, dat op een land van 28 miljoen zielen een hoekje gronds worde vrijgelaten? Heeft ook thans Italië niet reeds zijn onafhankelijke vorstendommen [Monaco en San Marino], gelijk Duitschland zijn vrije steden heeft? En heeft men niet veel eerder gezien, dat landen, die zulke autonoomische eilandjes van vrijheid en fierheid wisten te eerbiedigen, zich ontwikkelden in voorspoed en glorie? En indien dit voor het verledene goed en feitelijk in het tegenwoordige nog bestaat, kan datzelfde dan ook voor den Paus niet in de toekomst gelden?

Ook onder politiek opzicht zou Italië van zulk een regeling niets te duchten hebben. De bewering, dat vreemde Mogendheden in zulk een onafhankelijk grondgebied of vrijhaven troepen zou kunnen landen—alsof de Paus tegen Italië zou samenspannen—kan toch waarlijk niet ernstig gemeend zijn. De materiele soevereiniteit des Pausen beteekent geenszins een middel van heerschappij of uitwendige kracht, maar enkel een waar-

borg voor de geestelijke onafhankelijkheid gelijk dit dan ook in de Encyclicle *Immortale Dei* duidelijk gezegd wordt. Italië heeft niets hoegenaamd te duchten van zulk een hoekje gronds zonder bewapening of middelen ter verdediging, waar alleen het geestelijke gerechtshof zou zetelen, en van waar het licht des Geloofs vrijelijk over de wereld zou stralen.

Wel verre van een aanleiding te wezen tot tweedracht of zelfs een bedreiging van Italië, zou deze geheiligde grond een nieuw bolwerk voor Italië zijn, gelijk eenmaal Leo de Groote door zijn verschijning den vijand ontwapende en, met Rome, tegelijk geheel Italië redde.

INGEZONDEN.

Wie verleden week onbevooroordeeld de tentoonstelling der voorwerpen, bestemd voor de Vaticaanse Expositie, bezocht heeft, hij moge Katholiek of anders gezind zijn, kan niet anders dan zeer tevreden en voldaan over de bekwaamheden en de toewijding van zoovele zijner landgenooten, huiswaarts gekeerd zijn. Men moet wel degelijk op de hoogte zijn van de moeilijkheden aan zulke hand- en kunstwerken verbonden, om de waarde er van ten volle te kunnen schatten en te waarderen. In het gebrek aan rechte kennis vindt dan ook de nuchtere bemaatiging van dezen of genen bezoeker zijn verklaring, dat *it is gewoont en alledaagsch is*.

Men moet of door eigen ondervinding, of althans door ophoofdenheid op dien arbeid van anderen tot de overtuiging zijn gekomen, dat bij de verschillende handwerken, bij het bloemenmaken, bij het inleg- en schildpadwerk of bij de photographie, gereedschappen alleen niet genoeg zijn om iets fraais, en niet waardigs voort te brengen of te vervaardigen. Op die wijze ondervindt men te beseffen wat voor moeite en inspanning 't gekost heeft, wat al volhardende ijver en toewijding 't gevraagd heeft om die prachtige en kostbare verschillende soorten van handwerken, kunstbloemen en inlegwerk en zulke frappante photographieën, zooals dat alles op de tentoonstelling te zien was, te vervaardigen.

Voor al vraagt 't bewondering, die bedrevenheid om uit schildpad en goud zulke prachtige voorwerpen te bewerken en dat alles met behulp van zoo weinige en zelfs zoo primitieve of geïmproviseerde instrumenten. De inzenders van de voorwerpen die ter bezichtiging uitgesteld waren, zijn met uitzondering van drie Corporatie's, allen particulieren. Van de Corporatie's waren vertegenwoordigd: het pensioenat van Welgelegen door een paar reus-

achtige bouquetten met vazen, meereendeels uit schelpen gemaakt met kunstbloemen, die in alle opzichten prachtig en smaakvol en onberispelijk moeten genoemd worden; het Weeshuis der Katholieke Meisjes van Habay door zeer fijn tamboureer- en borduurwerk van sierlijke teekening en met harmonische kleurschakeering; het R. K. jongensweeshuis van St. Rosa door een uiterst fijn en accuraat uit kostbaar hout gedraaide hostiedoos, keurig en met wonderlijk geduld ingelegd met ivoor, schildpad, met goud, schelpen en paarlemoer.

Voorts hebben verscheidene Dames met elkander gewedijverd door de inzending van zeer fijn en soms zeer kostbaar borduur- en tamboureerwerk of andere handwerken en van kunstbloemen in was, uit schelpen of op doek.

Men moest waarlijk eerbied en bewondering gevoelen voor de bekwaamheid en het kunstgevoel van zoovele onzer landgenooten, als men feitelijk bewezen zag, hoe behendig en smaakvol zij hun gouddraad, de wol of het katoen, soms de enkele eenvoudige naald hebben weten te gebruiken tot het bewerken van kassifels, stoelen, pallassen, corporaals, beursen, keldoekjes, sacristiehoeken of ander linnengoed, kussens, alben, superpluizen, enz. In alle vakken, waarvan wij voorwerpen zagen tentoongesteld, zijn er bepaald voorwerpen bij, die zelfs te Rome, de stad der kunsten, niet alleen niet onopgemerkt zullen worden, maar zij zullen maar zelfs tot belangstelling zullen beschouwd en bewaard worden.

Zeer dus aan onze landgenooten die hun naam zoo roemvol hebben weten op te houden, eere vooral echter omdat zij door hun inspanning en moeite en kosten een bewijs hebben gegeven van hunne innige gehechtheid en toewijding en trouw aan den H. Stoel.

Wat wij gezien en bewonderd hebben is een openlijk teken van belangstelling in het schitterend en heugelijk feest dat wij eertlang hopen te vieten ter eere van onzen H. Vader, die met recht ons zijn zeldzame geschenken en zijn edele hoedanigheden de gehele wereld over, wordt geacht en vereerd.

H.

STAND DER ZON.

E. K. 26 Aug. 6 u. 45 min. P. M.

Opkomst der Zon:

25 Augustus 6 u. 48 min.

Ondergang der Zon:

25 Augustus 6 u. 12 min.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Gouvernements Besluiten.

Curacao, den 16ten Aug. 1887.

Aan den maréchaussée S. J. W. G. op zijn verzoek, met ingang van 1sten September a. s., eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

ó pa supersticion, nos no sabi, ma Mbougano no a persisti. El a resolue mes di scapa honor dje moya, i na lugar di entregué na rei koe lo a bendé, el a scondé i el a bin puntra nos koe lo nos no por refublé.

El a bisa nos koe el a cumpli e orden di Kabaka contra su gusto, i koe é ta desea di por a duna nos su jioenan huntuoe coe n'e Cristiannan koe é tabatin prisionero. Nos a accepta su proposicion; i na e momentoe ai ruman mohé di Noé tabata cerca un familia Cristian na un aldea chikito, koe tabata traha cerca mision, gradiciendo Dios koe El a tresé den un cas na unda tabata asina fácil p'e practica religion. E ta hasi di mama p'e jioe chikitoenan di Mathias, di cual esun di mas chikito tabatin apenas dos anja. Asina Providencia den Su bondad paternal ta wak riba huérfanonan dje mártir noble.

E desprecio pa morto koe Cristianan a moestra, a admira rei, e bordugoenan i toer e paganonan masjá. Nan a bisa, koe nos ta pone esnan koe nos instrui den un suerte, for di cual nan no por saca nan mes mas, i koe ta hasi nan perde toer ilusion di bida, i haja gozo solamente den morto.

Bepaald dat de steeg, waardoor het op Scharlo alhier, beoosten het aan den Heer Mozes Alvares Correa zich noemende en schrijvende *Marius Alvares Correa* toebehoorend erf N° 25 gelegen, ook aan dien Heer toebehoorend erf N° 26 van elkan- der gescheiden worden, voortaan niet meer voor het publiek zal toegankelijk zijn.

De Gouvernements Secretaris,
HELLMUND.

— Woensdag jl. zijn in de parochie S. Pedro te Westpunt 41 kinderen voor de eerste maal ter H. tafel genaderd.

NEDERLAND.

Een telegram van den 8sten dezer meldt:

“De Koning van Holland is ernstig ziek. Er heerscht groote bezorgdheid met betrekking tot de troonsopvolging.”

BUITENLAND.

ITALIË.—In November a. s. zullen tusschen het Vaticaan en Portugal onderhandelingen worden aangeknoopt om in den Congo eene Katholieke hiërarchie in te voeren op dezelfde grondslagen als in Oost-Indië.

—Men schat de giften, door seminarie en kerkelijke colleges uit verschillende landen aan het hoofdcomité van het Romeinsche seminarie gezonden om bij gelegenheid van het gouden priesterfeest van Z. H. in de Vaticaanse bibliotheek een monument ter eere van den H. Thomas van Aquino op te richten, op meer dan 20,000 francs.

FRANKRIJK.—Het *Journal de Rennes* geeft eenige bijzonderheden omtrent de bezoeken, die de graaf van Parijs te Jersey van zijne royalisten ontving.

De tegenwoordige politieke toestand was natuurlijk het onderwerp van het algemeene gesprek. Verscheidene malen heeft de prins de gelegenheid gehad met evenveel duidelijkheid als vastheid zijne inzichten omtrent het regeren voor te dragen. Zelfs de meest delicate vraagstukken zijn dikwijls besproken, en de prins heeft voor alle oplossingen gegeven, welke, tot een geheel gevormd, een waar regerings-program zouden vormen. Het algemeen stemrecht, de macht der gemeente-besturen, de aanneming der begroting, de vrijheid van onderwijs en vele andere punten zijn beurtelings behandeld. Het is hier de plaats niet om de verschillende oplossingen dier vraagpunten te vermelden, gaat genoemd blad voort. Zij kunnen overigens worden samengevat in dit gezegde van het manifest van 21 Juni 1885: „Voor een democratisch land is eene sterke regering noodig.” De prins behoudt zich overigens het recht voor, tot Frankrijk te spreken, wanneer hij

Un superior di tera, pa scapa su jioe mohé di un tal suerte, a tuma su refubio na un medio mes cruel koe sin huicio. El a busca di hasi nenga su religion tanto coe carinjo como coe amenas. Mirando koe esai no tabata juda, el a kohe un cuchice i corta e moya Cristian dipi den su cabes i na su curpa, bisando: E mal sinjansa koe nan a primi den bo, i e suerte na cual nan a mara bo, lo sali sigur p'e habrinmentoan-aki!”

A corré masjá sanger afor, ma e sinjansa i e suerte a keda aden.

Esakinan ta e particularidadnan, senjores, koe mi por participa boso awe. Lo mi sigi despues, segun koe mi informa nan....

Ricibi, senjores, siguransa di mi sintimentoenan di mas humilde i di mas afectuoso, coe cual mi tin honor di ta

Boso humilde servidor den Señor

† Leo.

di congregación di misionnan di Al-giers.

Obispo di Pacando

Vicario Apostólico di Nyanza.

a laga rooste nan su dilanti. Nan a pone despues cara abou, i ranca carni for di su lomba koe tambe nan a rooste. Ma ni un kementoe e martirio horriblenan-ai no a ranca for dje Cristian su pechoe.

E bordugoenan tabata hasi toer kiko nan por pa stroba muchoe perdimiento di sanger, esta pa e mártir haja un agonía mas largoe i mas cruel. I esai nan a logra, pasobra nan a conta nos koe tres dia despues catibocnan koe a bai corta kanja i koe a pasa e lugar-ai, a tende un bos jama nan. Nana jega cerca. E moribundo a pidi nan un poco awa; ma ora nan a mira e desgraciado koe tabata toer desfigurá, nan a hui, asina koe el a cumpli su sacrificio, mes cos koe su Meester Divino, sin ningun alivio i bau di dolor di mas terrible.

Nan ta bisa koe paharonan, koe ta masjá hopi na Bouganda, a spar su curpa koe nan a laga seca na solo. Nos mes no por a sigura nos dje hecho-ai, pasobra nos tabatin miedoe koe lo nos a hinca e neófitonan koe lo a conduci nos, den apuro. I Lucas, nan a bula su cabes afor.

Mientras bordugoenan tabata sentencia Mathias, un partida di bandi-

do a bai na su cas pa cohe su mohé, su jioe i biennan, i toer Cristiannan koe tabata biba cerca dje. Bau dje Cristiannan tabatin un hoben, poco dia nuna batisar, jemar Noé Monagali. E tabata conócir tanto pa su carácter suave como pa su devocion. Su jioe Mkouenda tabata apreci masjá pa su actividad den su trabau. Ma como é tabatin miedoe di ofende rei, el a entregué na bordugoenan i nan a liniké coe nan lanza.

Su ruman mohé tabata den coenucoe, i ora el a mira homber armatatabata bini, el a sconde i é no a sali sino despues koe nan a destruí i mata toer cos i koe nan a bolbe bai. E ora el a tende koe ta pa su religion nan a mata su ruman. El a corro tras dje bordugoenan, i ora el a contra nan, el a grita: “Boso a mata mi ruman pasobra é tabata resa; mi tambe ta resa, mata mi mes cos.”

Nan toer a keda admirar di haja asina un ánimo den un mucha mohé asina moya. Principalmente nan cabes, Mbougano, tabata sorprendé; el a decidí di scapé p'e casa coe n'e. Ma el a declara koe lo é no accepta esai nunca. Si ta pa bondad natural

het oogenblik zal gekomen achten. Ook generaal de Charette en tal zijner oudzouaven zijn door den graaf van Parijs ontvangen. De beroemde oud-kolonel van het Panselsk leger vereenigde alle Panselske zouaven en vrijwilligers van West-Frankrijk, die den prins waren gaan bezoeken. Meer dan honderd zouaven waren aanwezig. In groepen verdeeld, onder bevel hunner oud-officieren, werden zij opgesteld in den tuin der buitenplaats, waar de graaf van Parijs zijn intrek had genomen, en generaal de Charette stelde ze den rechtmatigen koning van Frankrijk voor.

De graaf van Parijs had voor iedereen een beminlijk woord over, terwijl hij hun gezamenlijk zijn dank betuigde voor de haast, die zij betoond hadden, om hem te komen bezoeken. Daarna formeerden de zouaven een halven cirkel. De graaf van Parijs, met den generaal naast zich, plaatste zich in hun midden en richtte hun eenige warme woorden toe, doordrongen van een zichtbare ontroering. Hij liet zien van zulke mannen voelde de prins zijn vertrouwen op de toekomst verduubelen; hij wist, zoo ging hij voort, dat hij op hen kan rekenen: hij was gelukkig hun zulks te kunnen zeggen; erbijvoegende, dat, overal waar hij de roemrijke banier zou ontmoeten, welke de Zouaven met hun bloed hebben geverfd en onder welke banen zij met zooveel dapperheid voor de Katholieke Kerk en voor Frankrijk hebben gestreden, hij ze met eerbied en ontzag zou begroeten.

De prins verwijderde zich, terwijl de kroonprins, tot weersiens in Frankrijk, hem uit honderd kraachtige manneliken nekken.

—Naar het schijnt is de heele kwestie van het duel tusschen Ferry en Boulanger een comelie-spel. Nu melden de telegrammen weer dat het tweegevecht niet doorgaan is. Men wil ook dat de ond-minister van Oorlog een brief geschreven heeft, waarin hij het gedrag van Ferry aan het oordeel van de openbare meening onderwerpt terwijl de pers wenscht dat de zaak aan een scheids-gerecht overgelaten wordt.

—Er wordt gemeld, dat Paul Deronk, eere-voorzitter van de *Ligue des Patriotes*, die de begrip-nis was gaan bijwonen van Kerkoff, de anti-Pruisische redacteur van een der voornaamste bladen van Moscou, aan de grenzen gevangen werd genomen, omdat hij geen paspoort had.

DUITSCHLAND.— De *Politische Nachrichten* maken bekend, dat de heer Gregorowitch, ministeriël afgevaardigde, belast met de Russische districten aan de Pruisische grens te inspecteren, heeft geconstateerd, dat de grens-palen op zodanige wijze verplaatst zijn, dat een deel der Russische grens Pruisisch geworden is. De afgevaardigde heeft da telfke een onderzoek ingesteld en zal een herstelling van de grens eischen.

—De Eerw. heer Fassbinder, een Katholiek godsdienst-onderwijzer aan de landbouwschool te Bitburg is uit zijne betrekking ontslagen, wijl hij gedurende de jongste verkiezingen voordien Rijksdag voor de Centrumspartij gewerkt heeft. Toen de school nog geen godsdienst-onderwijzer had, gaf het curatorium zich veel moeite er een te krijgen; thans zal wel geen enkel geestelijke meer naar deze betrekking willen solliciteeren; niemand zal zich er van willen onthouden om in zoo gevaarlijke tijden volgens zijne overtuiging openlijk op te treden. Voornoemde geestelijke heeft slechts buiten de school zich over de verkiezingen uitgelaten; dat zelfs wil het curatorium niet dulden.

Het beste antwoord op dit gedrag van het curatorium, waarin de landraad zeker de eerste viool speelt, dus raadt de *Germania* den Katholieken aan, zou zijn, dat de Katholieke ouders hunne zonen van de landbouwschool te Bitburg afnamen.

—Mgr. dr. Kopp, bisschop van Fulda, heeft uit Rome de ambtelijke mededeeling ontvangen, dat hij door den H. Stoel tot vorts-bisschop van Breslau benoemd is.

—Met goed gevolg werd een nieuwe operatie, de vierde, in de keel van

den kroonprins gedaan. Op raad van dr. Mackenzie zal de prins zich naar Schotland begeven.

—De pers keurt het voornemen af om Kopenhagen te versterken. Zij beweert dat het in strijd is met de belangen van Duitschland, dat zich, in geval van een oorlog en van een verbond tusschen Frankrijk en Rusland, in de noodzakelijkheid kan bevinden, Denemarken in te lijven om zijne maritieme veiligheid te verzekeren.

RUSLAND.—Een belangrijk politiek bericht komt uit Rusland. Het is vastgesteld, dat tsaar Alexander III zich het volgende jaar naar het midden van Azië zal begeven en met name naar Samarkand, de befaamde hoofdstad van Tartarije. Daar zal de tsaar gekroond worden te midden der Mongoolsche en Tartaarsche volksstammen, welke aan Rusland onderworpen zijn.

De datum der plechtigheid zal worden bepaald, wanneer de spoorweg gereed zal zijn, die met wonderbare snelheid wordt aangelegd en die Midden-Azië met Europa in verbinding zal stellen.

Er moet nog de titel te kiezen vallen, die tsaar Alexander bij die gelegenheid zal ontvangen om de onmetelijke uitgestrektheid van Rusland's gezag aan te duiden; hij zal waarschijnlijk zijn „keizer van Azië“.

De kroning van koningin Victoria als keizerin der India heeft een belangrijke aanleiding gegeven tot dit plan. Int alkerwaarschijnlijkst zullen zal tot buitengewone manifestatiën en waarvan de gevolgen zelfs aan de vooruitzichten ontsnappen der Staatslieden, wie het bekend was.

—De betrekkingen tusschen de groote Mogendheden laten eegenschijnlijk te wenschen over. Er heeft zich een Russisch-Fransche overeenstemming gevormd, welke zeer zeker haren grond vindt in de gemeenschappelijke belangen van Rusland en Frankrijk en Azië, doch die nog altijd door het werk der diplomatie achteraan gehouden is geworden. Thans is dit echter niet meer het geval; wij zien veel meer de beide machten in de Oostersche kwestie samengaan tegen het overige Europa.

Daarbij ontwikkelt de Russische regering een zeer krachtige werkzaamheid in de vernietiging van het Duitsche element door uitzettingen zowel als door andere maatregelen van administratieven of handelspolitieken aard. Op de vraag, of Duitschland tot deze maatregelen, waardoor ook de grensbetrekkingen zoo onoverwinnelijk mogelijk zijn geworden, daartoe grootendeels niet de aanleiding heeft gegeven door de uitzettingen van Polen, komt het hier niet aan, doch alleen op de daadzaak, dat de goede betrekkingen tusschen Duitschland en Rusland gevaar lopen. Het schijnt, dat Rusland in dit opzicht een geheel systematisch aangelegd plan doorzet, want volgens de *Schlesische Zeitung* is aan gene zijde der grenzen tegenwoordig een commissaris van het Russische ministerie aanwezig om de verhoudingen der daar woonachtige buitenlanders te onderzoeken en vast te stellen, in hoeverre de Russische onderdanen door deze buitenlanders benadeeld worden. Het genoemde blad ziet echter in deze zending niet recht niets anders dan een maatregel van anti-Duitsche strekking. Deze aanvallen op huishoudelijk gebied zijn, gelijk de *Hann. Courier* zeer juist opmerkt, gelijk betalingen op rekening aan een vijandelijke strooming, die op zuiver politiek gebied haar doel niet bereiken kan.

ENGELAND.—In den laatsten tijd begint zich in het Vereenigd Koninkrijk weder een strooming ten gunste van de *home-rule* te openbaren, voorzeker een gevolg van den voor de liberalen gunstigen uitslag der jongste verkiezingen. Een maand geleden zou het ontwerp tot agrarische hervorming voor Ierland, dat een opvolger is van de onderdrukkingswet van markies Salisbury, zonder aarzeling zooals het daar lag, zijn aangenomen, in weerwil zijner volstrekte onvolledigheid. Thans echter is het anders gesteld. Welke waar wil de ultracon-

servatieve regering de conclusien niet aannemen van de door haar zelve uit conservatieven en dissident-liberales, die toch allesbehalve van verregaande teederheid voor de Iersche boeren worden verdacht, samengestelde enquête-commissie; in andere woorden, zij wil in haar *landbill* geen clause opnemen, waarbij de algemeene herziening wordt bevolen der buitensporige pachten, die de boeren moeten betalen; — maar daartegenover verklaart het van nu af aan de clausen te laten varen van het wetsontwerp, regelende de uitzetting der insolvable pachters. Men had de regering aangemerkt, dat deze beschikkingen, die als concessien werden voorgesteld, in werkelijkheid den pachters hoogst nadeelig waren; het kabinet verklaarde zich dus bereid de desbetreffende alineas uit haar ontwerp te schrappen.

—Volgens de *World* heeft de ontvangst der vorstelijke gasten te Windsor, bij gelegenheid van haar jubileum, aan koningin Victoria het bagatelletje van honderdduizend pond sterling gekost.

—De manoeuvres der vloot in het Kanaal hebben een bijeen, dat de kust niet voldoende beschermd is en dat men Londen gemakkelijk zal kunnen bereiken. Natuurlijk is men daarom ten eerste ontsteld in Engeland.

—In het Lagerhuis beweerde de heer Sandys, dat Mgr. Persico, de Panselske afgezaant, Ierland met een politiek oogmerk bezoekt, ofschoon het den schijn heeft dat de zending van den Prelaat is een onderzoek in te stellen met betrekking tot den godsdienst. Op deze bewering werd geantwoord, dat de regering niets van een dergelijke zending af weet, en dat Mgr. Persico het land als particulier bezoekt.

BELGIË.—De persoonlijke dienstplicht is verworpen!

Eero aan het Katholieke volk, de pers en de afgevaardigden, die zo tegen het punt van het program der Loege hebben gelijverd. Het land is dus vrijloopig vrij van den ontzaglijk zwaren druk van dien hatelijken maatregel, welken men zelfs op de priesters had willen toepassen. Een talrijk publiek woonde de zitting bij.

De heer Beernaert kwam terug op de verklaring, die hij den vorigen dag had afgelegd. Hij zeide, dat zijne redevoering, naar de artikelen der liberale pers te oordeelen, slecht op de linkerzijde is begrepen. Men kan hem niet van intrekking of achteruitwijken beschuldigen. Hij is, evenals het gehele kabinet, nog altijd voor den persoonlijke dienstplicht. Thans is het stemming als het uur der hervorming niet geslagen heeft, zal het welken slaan. De minister heeft toegegeven aan den wensch der tegenstanders van het voorstel. De verschillende partijen zijn het omtrent dit vraagstuk volstrekt nog niet eens. Heeft de linkerzijde hierin het gouvernement ook hare steun toegezegd, de rechterzijde heeft zich nog lang niet bij dit systeem aangesloten.

Daarna trad de heer Coleart, Katholieke afgevaardigde van Yperen, op, die tegen den persoonlijke dienstplicht sprak.

De heer de Borchgrave, een voorstander van het algemeen stemrecht, sprak daarna vóór den dienstplicht.

Bij de stemming over het voorstel werd het beginsel van persoonlijke dienstplicht verworpen, en trok de heer d'Oultremont zijn ontwerp in.

De heer Beernaert schijnt dus de vaste overtuiging te hebben, dat het voorstel tot uitvoering van den persoonlijke dienstplicht vroeg of laat weder eens zal opgerakeld en.... aangenomen worden.

Generaal Pontus heeft in zijne redevoering een aan tal desiderata en verzachtingen aangeduid om de rechterzijde tot aanneming van het beginsel te verlokken. Daaronder meette hij ook in den breedte het artikel uit, waarbij personen, die voor een jaar veroordeeld worden, wegens diefstal, misbruik van vertrouwen, oplichterij, of geen toegang mogen hebben in het leger. Men ziet, hier was het te doen om den eerlijken bur-

ger te waarborgen, dat hij niet in de kazerne met allerlei gespuis en uitvaagsel zou behoeven om te gaan.

Hoewel de bedoeling van dit voorschrijf goed was, heeft het groote nadeelen.

Een der Katholieke bladen schrijft hieromtrent het volgende:

„Maar ziet, men mag vreezen dat er velen zijn, die zich voor een jaar zouden doen veroordeelen, en dit des te gemakkelijker, daar men hen al zeer spoedig in het publiek verontschuldigen zou, met te zeggen: „t Was maar om van den dienst af te zijn.“

Waarom niet? Daar zijn er wel, die zich verminken, de oogen bederven, die zich zelfmoorden om niet aan den hatelijken dwang onderworpen te worden.

Maar gesteld dat al de eerlijke burgers soldaat zijn in oorlogstijd—dan blijven wij niet al het „schorremorrie“ zitten. De goeden doodgeschoten, de schurken zijn vrij van alles en leven er vroolijk op los.

Een aardig wereldje!

De goeden worden kanonvleesch; de veroordeelden hebben het voorrecht om te blijven leven. De eersten kunnen zich troosten met de maatspraak: „t Is roemrijke sterven voor het vaderland“; de anderen zullen zeggen: „t Is plezieriger voor het vaderland te leven.“

Veranderingen zijn geen verbeteringen—en dit leert ons alweer het harrewar onder militaristen.

Daar is maar een zedelijk middel, en dat is het *volkshuisvesten*, het *aanwinst gederogen soldaat*!

ZWITSERLAND.—In een telegram, ontvangen uit Lucern, heet het:

„Zeventien huizen in de voorstad Zug zijn ingestort...“ Zug echter is volstrekt geen voorstad noch van Lucern noch van een andere plaats, maar de hoofdstad van het Katholieke kanton van den naam. De stad, een klein doch schoon plaatsje met ongeveer 400 inwoners, ligt aan een zeer diep meer, hetwelk zich uitstrekt tot den voet van den Rigi. Niet lang geleden waren er te Zug aan de oevers van dit meer schone kaden aangelegd, wadrop weldra nette huizen verrezen. Dinsdag nu zijn de kaden, die ofwel niet goed waren aangelegd of door een aardverschuiving vernield zijn, ingestort en daarmee ook de huizen met hane bewoners en geheel inhoud in het meer verdwenen. De instortingen bleven den geheelen nacht voortduren en ook een dertigtal huizen in de nabijheid der kaden werden bedruid, zoodat de bewoners ze in alreij verlieten. Zeventien huizen waren des avonds reeds ingestort. Den volgende morgen bedroeg haar aantal reeds veertig; waaronder drie tegelijk.

Tot de ingevallen huizen behoort een herberg vol bezoekers, alook het Zurich hotel, een gebouw met vier verdiepingen, waarin echter gelukkig geene reizigers geloggeerd waren, en niet een twintigtal, zooals sommige bladen medden. Tijdens de redding volgden er nieuwe instortingen, die weder nieuwe slachtoffers maakten. Het gouvernementshuis wordt bedreigd. De archieven zijn naar het postkantoor overgebracht. De loop der treinen is gestaakt. De plaats der ramp is door een militair cordon afgezet. Het aantal slachtoffers wordt begroot op 100, waaronder Fransche en andere vreemdelingen. Dit is echter waarschijnlijk overdreven, daar vele personen, die men dood waande, zich aan de maire hebben laten inschrijven. Men weet het cijfer der omgekomen nog niet: 16 lijken waren volgens de laatste berichten reeds gevonden. Het eerste huis, dat instortte, sleepte zeven personen mede, waarvan niet één is teruggevonden. Men meent de oorzaak te moeten toeschrijven aan het ondermijnen van het benedengedeelte der stad door de uitgravingen voor de nieuwe kaden.

De geheele stad kampeert op de pleinen en straten. In 1356 werd Zug door een dergelijke ramp getroffen.

VENEZUELA.— Generaal Guzman Blanco heeft het Presidentschap der Republiek op den 8n. dezer des

Edición de lujo, 2 tomos, tela fi 18
Librería de A. Bethencourt é hijos.